خبرها

تضمین ۱۱ طرح صنعتی

مهر: هیات وزیران به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داد بازپرداخت تسهیلات اعتباری بلندمدت و میان‌مدت اخذ شده توسط سیستم بانکی از موسسات خارجی را برای ۱۱ طرح صنعتی به ارزش تقریبی ۵۰۰ میلیون یورو تضمین کند. به گزارش دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت، براساس مصوبه هیات وزیران که از سوی پرویز داوودی معاون اول رئیس جمهوری به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ شد، تضمین بازپرداخت تسهیلات اعتباری میان‌مدت و بلندمدتی که توسط سیستم بانکی کشور برای طرح‌های مشمول مصوبه از موسسات خارجی و بین‌المللی اخذ می‌شود، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز خواهد بود. این وزارتخانه علاوه بر مبالغ درج شده در تصویب‌نامه هیات وزیران که معادل اصل مبلغ قرارداد و تسهیلات و نزدیک به ۵۰۰ میلیون یورو است، تضمین هزینه‌های تبعی از جمله هزینه‌های بانکی و سایر هزینه‌های مربوط به استفاده از تسهیلات اعتباری را نیز برعهده خواهد گرفت. در عین حال صدور ضمانت‌نامه توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی منوط به آن است که سیستم بانکی اعلام کند مقررات ارزی رعایت و وثیقه‌های کافی اخذ شده و یا سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برای پوشش معادل ریالی اقساطی که هنگام سررسید بازپرداخت می‌شوند، تائیدیه صادر کرده است.

عوامل موثر بر کاهش هزینه‌ها

روابط عمومی وزارت بازرگانی: دومین جلسه مشورتی نخبگان اقتصادی کشور و اساتید دانشگاه بنا به دعوت معاونت برنامه‌ریزی وزارت بازرگانی و با حضور برخی از معاونین و مشاورین وزیر بازرگانی در محل ساختمان مرکزی این وزارتخانه برگزار شد. این نشست با هدف تعیین راهکارهای کاهش هزینه‌های فعالیت‌های اقتصادی کشور با رویکرد حرکت در جهت دسترسی به اقتصادی پویا و افزایش توان رقابتی برگزار شد. میرکاظمی به درآمد حاصل از فروش نفت در کشور اشاره کرد و بر استفاده از این منبع درآمد در زمینه‌های بهتر تاکید کرد. میرکاظمی با اشاره به اینکه تاکنون در کشور نگاه ما به اقتصاد نگاه صادراتی نبوده است، گفت: با توجه به ظرفیت‌های ایجاد شده در کشور، اکنون شاهد ۳۰ الی ۴۰ درصد ظرفیت مازاد هستیم که متاسفانه به دلیل عدم وجود قدرت رقابت‌پذیری و کیفیت پایین کالا، ماندگاری کالاهای ایرانی در بازار جهانی کم است. وی در سخنانی خواستار حل این گونه مشکلات با تعامل و حضور در بازارها با تغییر نگاه سنتی به مدرن و تولید کالا با کیفیت مطلوب و ارائه خدمات بهتر شد. وزیر بازرگانی خطاب به اساتید دانشگاه خواستار تغییر بنیادی زیرساخت‌های مراکز علمی، تحقیقاتی، آموزشی و فرهنگ‌سازی در حوزه‌های مختلف اقتصادی شد و با اشاره به تحولاتی که در ۱۰ سال گذشته در بسیاری از کشورها از جمله ژاپن، کره و چین اتفاق افتاده و استفاده از تجربیات این کشورها، بر اصلاح تکنیک‌های مدیریتی و تحول در زنجیره تولید مواد اولیه تا نقطه آخر این زنجیره یعنی مصرف‌کننده تاکید کرد.

اخراج کارگر نتیجه فشار به کارفرما

فارس: معاون اجتماعی وزیر کار گفت: شرایط اقتصادی کشور، کارفرمایان را در فشار و تنگنا قرار داده و افزایش دستمزد کارگران به ویژه افزایش دستمزد کارگران قرارداد موقت باعث شده تحمل و ظرفیت برخی از کارفرمایان به پایان برسد. سیدعلی‌اکبر طاهایی گفت: شرایط اقتصادی کشور، کارفرمایان و سرمایه‌گذاران اقتصادی را در فشار و تنگنا قرار داده است و افزایش دستمزد کارگران به ویژه افزایش دستمزد کارگران قرارداد موقت باعث شده تحمل و ظرفیت برخی از کارفرمایان به پایان برسد و همکاری کارگرانی که با قرارداد موقت با این بنگاه‌ها همکاری داشتند تمدید نشود. وی افزود: تاثیر اجتماعی افزایش حداقل دستمزدها را باید به صورت تحلیلی بررسی کرد ولی بیش از آنکه افزایش دستمزد عامل اخراج کارگران و فشار بر کارفرمایان باشد عواملی مثل قاچاق کالا، ضعف مدیریت و عدم بازاریابی صحیح بر کارفرمایان فشار مالی وارد می‌کند و بنگاه‌های اقتصادی را به سمت تعدیل نیرو می‌برد. طاهایی گفت: وزارت کار مطابق ماده ۴۱ قانون کار موظف است تا براساس نرخ تورم و خط فقر که از سوی بانک مرکزی تعیین می‌شود و مذاکره با تمام شرکای اجتماعی شورای عالی کار یعنی نمایندگان کارفرمایی، نمایندگان کارگری و نمایندگان دولت درباره نرخ دستمزد تصمیم بگیرد. معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت کار تاکید کرد: از کارگری که حقوقش فقط تکاپوی رفت و آمدش را می‌کند، نمی‌توان انتظار بهره‌وری داشت و با این حقوق، حداقل‌های زندگی حتی برای یک کارگر مجرد هم تامین نمی‌شود. وی افزود: جلسه ویژه شورای عالی کار دوشنبه هفته گذشته به این منظور برگزار شد و در این جلسه تصریح شد اگر دستمزد تعیین شده مشکل عمیق ایجاد می‌کند، تعدیل می‌شود ولی حتی نماینده‌های کارفرمایان تایید کردند که تغییر دستمزدها به صلاح نیست و مجدداً شرکای اجتماعی نتیجه قبلی را تایید کردند. طاهایی گفت: بعضی معتقدند که نباید حداقل دستمزد دوگانه اعلام می‌شد ولی هدف وزارت کار در این مورد سیاست توام تنبیهی و تشویقی بوده است تا کارفرمایان به سمت قرارداد دائم هدایت شوند.

۹۲۱ هزار میلیارد تومان در دست مردم

فارس: حجم نقدینگی کشور در پایان ۱۲ ماهه سال ۸۴ به ۹۲۱ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال ۸۳ بالغ بر ۳۴/۳ درصد رشد داشت. به گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در سال ۸۳ رقمی بالغ بر ۶۸۵ هزار و ۶۹۷ میلیارد ریال و از رشدی ۳۰/۲ درصدی برخوردار بوده است. این گزارش حاکی است حجم نقدینگی کشور طی ۱۲ ماهه سال ۸۴ با ۲۳۵ هزار و ۳۲۱/۹ میلیارد ریال افزایش به ۹۲۱ هزار و ۱۹ میلیارد ریال رسید. در این زمان حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص ۵ هزار و ۹۰۳ میلیارد ریال بوده و حجم پول به ۶۵ هزار و ۲۷۴ میلیارد ریال رسید. بنابراین گزارش، طی این مدت حجم شبه پول ۱۷۰ هزار و ۴۷/۹ میلیارد ریال بوده است.

نماینده ملی ایران در اوپک پیش از اجلاس کاراکاس در گفت‌وگو با شرق:

قیمت نفت سال آینده کاهش می‌یابد

رضا زندی

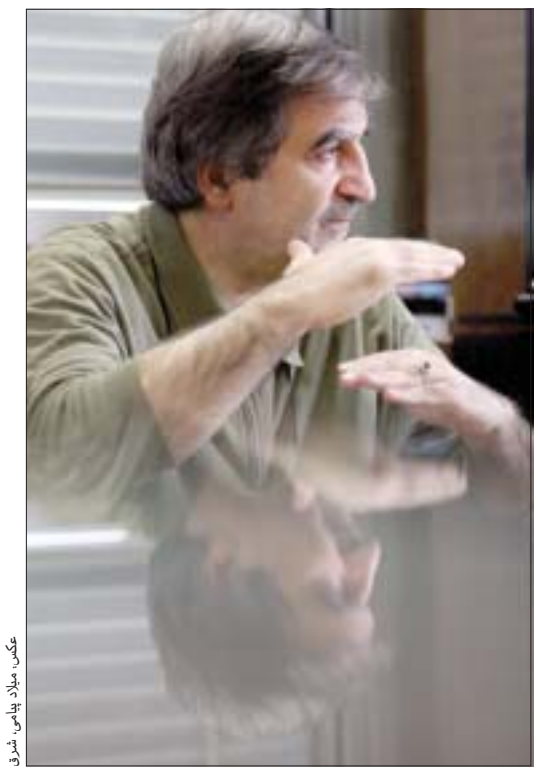

عکس: میلاد پناهی، شرق

سفر بیست ساعته هیات نفتی ایران بامداد امروز آغاز شد. سیدکاظم وزیری‌هامانه در راس هیاتی متشکل از حسین کاظم‌پور اردبیلی (نماینده ایران در هیات‌عامل اوپک) و جواد یارجانی (نماینده ملی ایران در اوپک) راهی کاراکاس شد تا روز چهارشنبه جلسه وزرای نظارت بر بازار را مدیریت و در کنفرانس وزرای اوپک شرکت کند. کنفرانسی که ظاهراً نه قرار است تولید نفت را اضافه کند و نه بنا است از سقف تولید بکاهد. هر چند وزیر میزبان به دلیل افزایش ذخایر تجارتی نفت دنیا خواهان کاهش تولید شده باشد. بازار نفت هم مانند بسیاری از مقولات قرن بیست و یک دوران پیچیده‌ای را سپری می‌کند. هم ذخایر نفتی جهان در حال افزایش است و هم قیمت‌ها رو به صعود. آن طرف ماجرا هم بازی پیچیده‌ای در حال انجام است. رئیس آژانس بین‌المللی انرژی یک ماه پیش در اجلاس مشترک تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان در دوحه اعلام کرد در صورت قطع نفت ایران می‌تواند چهار سال کمبود نفت دنیا را جبران کند. این بازی چنان گزنده بود که کاظم‌پوراردبیلی در همان دوحه به عتاب کلودمانديل پاسخ گفت. جواد یارجانی ۵ سال در دبیرخانه اوپک مشغول به کار بود و پس از بازگشت، رئیس امور اوپک وزارت نفت و نماینده ملی ایران در اوپک شد. وی در دوره وزارت آقازاده نیز رئیس امور اوپک و مشاور وزیر نفت بود. دو سال در لندن دفتر مطالعات بین‌المللی نفت را اداره کرد و دوره‌ای هم معاون مدیر امور بین‌المللی شرکت نفت بود. یارجانی فارغ‌التحصیل اقتصاد از دانشگاهی در آمریکاست. گفت‌وگوی شرق با یارجانی از تحولات دوحه تا تحلیل بازار جهانی نفت و محدوده قیمتی مدنظر اوپک پیش می‌رود. او جزء سه مقام رسمی ایران در سازمان کشورهای صادرکننده نفت است.

■ ■ ■

■ اگر کمبود ظرفیت پالایشی و مسئله هسته‌ای ایران را که مدت‌ها است بازار نفت را متاثر کرده کنار بگذاریم و چنانچه عدم سرمایه‌گذاری کافی برای ظرفیت‌سازی در کشورهای صاحب ذخایر نفت را از دیگر عوامل بالا رفتن قیمت‌ها بدانیم آیا می‌توان عامل جدیدی را در افزایش بهای نفت یافت؟

بله. تغییر استانداردهای محیط‌زیستی در استفاده از فرآورده‌های نفتی را هم می‌توان عامل دیگری در افزایش بهای نفت دانست. الان آمریکا تصمیم گرفته ماده افزودنی MTBE را در بنزین حذف و اتانول را جایگزین آن کند. به همین دلیل کیفیت بنزین را برای حفظ محیط‌زیست افزایش داده‌اند. همین امر باعث ایجاد کمبود در فرآورده‌ای مثل بنزین شده است.

■ این تغییر در مصرف بیشتر نفت خام و کمبود آن در بازار هم تاثیر گذاشته است؟

خیر. این مسئله به همان دلیل کمبود ظرفیت پالایشی برمی‌گردد. بارها اعلام کرده‌ایم که هیچ کمبودی در عرضه نفت خام وجود ندارد.

■ واقعاً وجود ندارد یا اینکه عدم کمبود در عرضه به عنوان شعاری سیاسی از جانب اوپک مطرح می‌شود؟

اصلاً از نظر فیزیکی هیچ کمبودی وجود ندارد. هر پالایشگاهی که به دنبال نفت خام است به راحتی می‌تواند آن را تهیه کند. از این مهمتر افزایش سطح ذخایر تجاری دنیا است. این ذخایر امروز از متوسط پنج سال گذشته بالاتر است. سطح ذخایر تجاری نفت خام آمریکا هم براساس آخرین اخبار به بالاترین حد خود از سال ۱۹۹۵ رسیده است.

■ آیا افزایش سطح ذخایر در بازاریابی فروش نفت خللی ایجاد نکرده است؟

اتفاقاً همین امر باعث شده تا برخی از کشورهای عضو اوپک برای اینکه بتوانند نفت خامشان را بفروشند با مشکلاتی روبه‌رو شوند.

■ نفت سنگین یا نفت سبک؟

فرقی نمی‌کند. حتی برای فروش نفت سبک هم برخی از کشورها مشکل دارند.

■ اگر بخواهیم بازار جهانی نفت را ارزیابی کنیم فکر می‌کنم باید از آمارهایی که رشد تقاضا را کاهش داده شروع کنیم. IEA در گزارشی رشد تقاضا برای سال ۲۰۰۶ را به ۱/۲۵ میلیون بشکه در روز کاهش داد. جنابعالی علت این کاهش رشد را چطور ارزیابی می‌کنید؟

رشد تقاضای نفت تابعی از عوامل مختلف است که عمده‌ترین‌اش وضعیت اقتصادی دنیا است. آمارها نشان می‌دهد وضعیت اقتصادی جهان به خصوص در نقاطی که مراکز اصلی مصرف نفت هستند با وجود افزایش قیمت‌ها خوب بوده است. پیش‌بینی هم این است که فعلاً این روند ادامه پیدا می‌کند. پس قطعاً رشد تقاضای نفت را خواهیم داشت. اما نباید شک کرد که بالا رفتن قیمت نفت باعث تاخیر در شکل‌گیری رشد تقاضا می‌شود. از عوامل دیگر کاهش رشد تقاضای نفت این است که کشورهایی که منبع رشد تقاضا بودند مانند چین و هند در پی کاستن از یارانه‌ها و فرآورده‌های نفتی‌شان هستند، اینها باعث می‌شود از رشد تقاضا کاسته شود.

■ به نظر شما رشد تقاضای نفت تا پایان امسال چه رقمی را نشان خواهد داد؟

طبق آخرین آمار اوپک این رشد ۱/۴ میلیون بشکه است. اما در هر صورت ممکن است میزان قبلی پیش‌بینی‌ها عملی نشود.

■ در اجلاس IEF در دوحه قطر بزرگترین مصرف‌کننده نفت دنیا هم حضور داشت. آمریکایی‌ها درباره وضعیت آتی تقاضای بازار نفت چه دیدگاهی در آن اجلاس مطرح کردند؟

آمریکایی‌ها از ابتدای تشکیل IEF خیلی نظر مثبتی به آن و گفت‌وگوهای پیرامونش نداشتند. معتقد بودند که صرفاً بازار نفت تعیین‌کننده قیمت نفت است و لزومی ندارد کشورها در مورد آن بحث کنند اما از اجلاس عربستان به این طرف حضور فعال‌تری در جلسات پیدا کردند. اما ما بحث ویژه‌ای از طرف هیات آمریکایی که بتوانیم روی آن انگشت بگذاریم مشاهده نکردیم.

■ به دلیل قیمت بالای نفت فشار بر اوپک برای افزایش عرضه فزونی گرفته است. این فشار آنقدر زیاد شده که اخیراً مقامات آمریکایی طرح لغو قانون منع تعقیب مقامات اوپک را لغو کرده‌اند. تحلیل شما از این اتفاق چیست؟

این نخستین بار نیست که سازمان اوپک با چنین مشکلاتی مواجه می‌شود. آخرین باری که اوپک را به عنوان سازمانی که از رقابت جلوگیری می‌کند به دادگاه فدرال بردند ناکام برگشتند و دادگاه رای به منع تعقیب داد. این طرح هم از جانب گروه‌هایی که طرفدار مصرف‌کنندگان هستند ارائه شده است. نمی‌توان گفت که لغو منع تعقیب سیاست رسمی دولت آمریکا است. برخی از تشکل‌های غیردولتی آمریکایی فعلاً می‌خواهند برخی کشورهای غیراوپک را به دادگاه ببرند. استدلالشان این است که غیراوپک در جلوگیری از رقابت با کشورهای اوپکی همکاری می‌کند. این جریانات به دلیل مسائل داخلی بیشتر با نزدیک شدن به فصل انتخابات مطرح می‌شود. به‌نظر نمی‌رسد دولت آمریکا مایل باشد اوپک را به دادگاه ببرد زیرا بعید است نتیجه‌ای حاصل شود.

■ ظرفیت نهایی تولید نفت اوپک چقدر است. آیا علاوه بر ۲۸ میلیون بشکه سقف تولید رسمی و حدود ۱/۲ تا ۱/۵ میلیون بشکه تخلف تولید، ظرفیت دیگری برای تولید نفت اوپک وجود دارد؟

در حال حاضر ظرفیت کل اوپک حدود ۳۲/۵ میلیون بشکه در روز ذکر شده و تولید نزدیک به ۳۰ میلیون بشکه در روز است اما در یک مورد مشکلی وجود ندارد. به دلیل افزایش رشد تقاضا ظرفیت اضافی کشورهای عضو اوپک به یک‌باره کاهش یافت. اتفاقاً همین موضوع یکی از دلایل افزایش قیمت بود. فشاری که شما اشاره کردید بر اوپک وجود دارد در همین جا است. سئوال می‌کنند که اوپک برای افزایش ظرفیت تولید نفت در آینده چه خواهد کرد.

■ پاسخ به این سئوال برای کشورهای صنعتی بسیار اساسی و حیاتی است. واکنش اوپک چیست؟

در مقابل اوپک هم از کشورهای مصرف‌کننده یک سئوال دارد. چه تضمینی وجود دارد که با افزایش سرمایه‌گذاری و ایجاد ظرفیت مازاد تولید نفت، بازار متناسب آن هم موجود باشد. در حقیقت اوپک به دنبال تامین امنیت تقاضاست چرا که کشورهای صنعتی با تکنولوژی‌ها و تدابیر جدید سعی دارند مصرف نفتشان را کاهش دهند. این نگرانی جدی است. اما به هرحال برنامه اوپک ایجاد ظرفیت اضافی در بخش بالادستی و پایین‌دستی است.

■ اوپک برای ده‌سال آینده چه میزان اضافه ظرفیت تولیدی ایجاد خواهد کرد؟

کشورهای اوپک در تلاشند تا ۲۰۱۰، ۵ میلیون بشکه ظرفیت اضافی تولید نمایند. ایجاد ظرفیت تولید اضافه در اوپک برای کشورهای مختلف متفاوت است. نیجریه برای افزایش ظرفیت باید از این پس به سمت آب‌های عمیق‌تر برود بنابراین کارش دشوارتر است. در کشوری مانند ایران موقعیت‌های ساده‌تری برای افزایش ظرفیت وجود دارد اما با مشکلاتی نظیر جذب سرمایه‌گذاری و جلوگیری از افت طبیعی مخازن روبه‌رو است. یا کشوری مانند الجزایر با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و همکاری نزدیک با کشورهایی نظیر چین همین الان توانسته ۴۰ تا ۵۰ درصد بیش از سهمیه خود ظرفیت‌سازی کند. به‌هر حال شرایط افزایش ظرفیت تولید نفت برای کشورهای گوناگون فرق می‌کند.

■ مقصودم از طرح چنین سئوالی این بود که کشورهای دنیا تا چه زمانی نباید بیش از ظرفیت تولید فعلی ۲۸ تا ۳۲ میلیون بشکه‌ای (به همراه عراق با احتساب تخلف‌ها) از اوپک انتظار داشته باشند؟

گرچه سیاست‌های کشورهای عضو اوپک با هم متفاوت است اما اوپک در مجموع در پی ظرفیت‌سازی‌های جدید است چرا که تجربه نشان داده به خاطر افزایش تقاضا در آینده این سرمایه‌گذاری اقتصادی خواهد بود.

■ جواب سئوالم را نگرفتم. دنیا تا چه زمانی نمی‌تواند از اوپک انتظاری بیش از این داشته باشد؟

ظرفیت‌های تولیدی به مرور وارد مدار می‌شوند. این طور نیست که ظرفیت‌ها ثابت بمانند. امروز اوپک بین یک تا ۱/۵ میلیون بشکه اضافه ظرفیت دارد. شش ماه دیگر این رقم بیشتر می‌شود.

■ چند ماه پیش وقتی فشار مصرف‌کنندگان بر اوپک زیاد شد اوپک اعلام کرد دو میلیون بشکه نفت آماده عرضه در رزرو قرار داده است. علی‌الظاهر مشتری خاصی هم پیدا نکرد. آیا این دو میلیون بشکه واقعاً در ظرفیت اوپک بود یا بیشتر یک مانور سیاسی تلقی می‌شود؟ پیش از این بارها اعلام شده بود که اوپک با حداکثر ظرفیتش در حال تولید است.

البته نمی‌توان گفت که رقم دقیق مازاد ظرفیت دو میلیون بشکه بود. اوپک می‌خواست با این حرکت نشان دهد که علت اصلی افزایش قیمت کمبود فیزیکی عرضه نفت نبود.

■ یعنی آن دو میلیون بشکه وجود نداشت؟

نمی‌توان گفت که صد درصد هم نبود مثلاً عربستان اعلام کرد هر کس نفت بیشتر می‌خواهد آماده است تحویل دهد.

■ عربستان چقدر ظرفیت اضافی تولید نفت دارد؟

خودشان می‌گویند ۱/۸ میلیون بشکه.

■ با توجه به اطلاعاتی که دارید نظر شما چیست؟

کارشناسانی که در این زمینه تخصص دارند معتقدند ظرفیت مازاد تولید نفت عربستان دیگر به اندازه ۱/۸ میلیون بشکه نیست. البته برنامه آتی عربستان این است که ظرفیت تولیدش را تا سال ۲۰۰۱ به روزانه ۱۲/۵ میلیون بشکه برساند. بسیاری از کشورها ایجاد ظرفیت مازاد تولید نفت را با امنیت ملی‌شان همسو می‌دانند و تلاش می‌کنند سهم خودشان را در سبد انرژی دنیا بیشتر کنند. سابقه هم نشان داده است هر چه سرمایه‌گذاری در این زمینه انجام شده به دلیل افزایش تقاضا به سرعت برگشته است.

■ آقای چاوس چند روز پیش و در آستانه اجلاس اوپک در کاراکاس خواستار تعیین محدوده قیمتی برای این سازمان شده بود که حداقل آن ۵۰ دلار باشد. به هر حال اوپک پس از آن محدوده ۲۲ تا ۲۸ دیگر محدوده رسمی جدیدی تعیین نکرده است، آیا در داخل این سازمان محدوده غیررسمی‌ای تعیین شده است؟

این مسئله در صلاحیت تصمیم وزرای نفت است. اما مطمئناً در ذهن وزرا اعدادی وجود دارد. واقعاً من نمی‌دانم.

■ این پاسخ قابل پذیرش نیست. چرا که در همان جلسه‌ای که وزرا حضور دارند جنابعالی نیز به عنوان نماینده ملی ایران حضور دارید. مایلم برداشت‌تان را از مباحث وزرا برای محدوده قیمتی بفرمایید. فکر می‌کنید اوپک به چه محدوده قیمتی راضی است؟

اگر قرار بود اوپک محدوده قیمتی را اعلام کند این کار را انجام می‌داد. اما وقتی اعلام نمی‌کند حتماً دلایلی دارد.

■ بنده از شما به عنوان نماینده اوپک سئوال نمی‌پرسم. به عنوان کسی که در جلسات حضور دارید برداشت‌تان را می‌خواهم.

ما هم عضو اوپک هستیم. آنچه اوپک به عنوان موضع رسمی اعلام نمی‌کند ما هم نمی‌توانیم بگوییم.

اما می‌توانم خدمت‌تان عرض کنم که در زمان نه چندان دوری اوپک به محدوده ۲۲ تا ۲۸ دلار راضی بود. الان مطمئناً دیگر این طور نیست. سیاست اوپک فعلاً تعیین یک عدد نیست ما باید در این زمینه به نشانه‌ها قانع باشیم.

■ آن نشانه‌ها چه محدوده قیمتی را نشان می‌دهند؟

وقتی با کشورهای اوپکی صحبت می‌کنیم می‌گویند هزینه‌های تولیدشان نسبت به دو تا سه سال پیش بسیار بالا رفته است. از افزایش قیمت فولاد گرفته تا افزایش هزینه دکل‌های حفاری. فرآورده‌های نفتی هم بسیار بالا رفته است.

■ ایران به چه قیمتی راضی است؟ این را دیگر شما می‌توانید بگویید.

لطفاً این را از دولت و مجلس بپرسید.

■ برخی مقامات اوپک در مقطعی محدوده ۴۰ تا ۵۰ دلار را برای قیمت نفت می‌دانستند و در مقطع دیگری محدوده ۵۰ تا ۶۰ دلار را. نظر شما چیست؟ علت اینکه این سئوال را از جنابعالی می‌پرسم حضور مداوم شما در جلسات اوپک است.

اوپک بارها و بارها اعلام کرده به دنبال ثبات قیمت‌ها است تا قیمت‌های بالای مقطعی. چون بالاخره این نگرانی وجود دارد که با ادامه قیمت‌های فعلی تقاضا برای نفت کاهش یابد و رقبای نفت اقتصادی شوند. نگرانی در مورد اقتصادی شدن تولید نفت از شن‌های نفتی کانادا در صورت ادامه قیمت‌های بالا کاملاً جدی است.

■ مجموع ذخایر کانادا از بابت شن‌های آغشته به نفت چقدر است؟

اگر این منابع را به کانادا اضافه کنیم بعد از عربستان در رتبه دوم ذخایر نفتی دنیا قرار می‌گیرند.

■ با چه قیمت نفتی تولید از شن‌های آغشته به نفت اقتصادی می‌شود؟

گفته می‌شود در قیمت نفت بالای ۳۵-۳۰ دلار تولید نفت از این شن‌ها کاملاً اقتصادی می‌شود. در نتیجه الان کانادا استحصال نفت از این شن‌ها را شروع کرده است و پیش‌بینی می‌شود تا چند سال آینده تولیدش از حدود دو میلیون بشکه امروز به بیش از چهار میلیون بشکه در روز برسد.

■ در بین کشورهای اوپک کدام یک بیشتر از همه نگران افزایش شدید قیمت نفت هستند؟

کشورهایی که درآمدشان بسیار وابسته به نفت است به طور طبیعی از جایگزینی انرژی‌های دیگر به جای نفت نگرانند.

■ فکر می‌کنید نفت مجازی (نفت آغشته به شن) چه وقت به صورت انبوه وارد بازار شود؟

تولید نفت خام‌های غیرمرسوم چیزی حدود ۴/۵ میلیون بشکه در روز است مثلاً ونزوئلا توانسته با استفاده از تکنولوژی‌های جدید نفت بسیار سنگین‌اش را که مثل قیر می‌ماند وارد بازار کند. این تحولات برای اعضای اوپک نگران‌کننده است.

■ وزرای اوپک قیمت ۷۰ دلاری را قیمت بالایی می‌دانند؟

بله، بسیاری از اعضای اوپک این قیمت‌ها را بی‌ثبات می‌دانند.

■ چقدر بالاتر از حد باثبات است؟

برخی صراحتاً می‌گویند. مثلاً آقای شکری غانم در دوحه صراحتاً گفت ۱۵ دلار قیمت‌های فعلی به خاطر مسائل ژئوپولتیک است.

■ عربستان به چه قیمت‌هایی راضی است؟

اوپک سازمان خاصی است. در جلسه وزرا در برخی موارد به اجماع می‌رسند و تصمیمی گرفته می‌شود اما به محض خروج از جلسه رقبای یکدیگر می‌شوند. مثل حضور در بازار چین. بنابراین درباره اینکه عربستان به چه قیمت نفتی راضی است دقیقاً نمی‌توان گفت. هر کشوری به دلیل شرایط خود قیمت مطلوبی را مدنظر دارد.

■ سفر پادشاه عربستان به پکن هم در همین مقوله قابل تحلیل است؟

دقیقاً. شما ملاحظه می‌کنید که بالاترین مقام عربستان برای صنعت نفت آن کشور بازاریابی می‌کند.

■ سعودی‌ها به میزانی که به بازار چین نزدیک می‌شوند آیا از بازار آمریکا فاصله نخواهند گرفت؟

بازار آمریکا برای کشورهایی که امکان صادرات دارند بازار مهمی است چون بزرگترین مصرف‌کننده دنیا است. کشوری مثل عربستان حتماً دوست دارد بازارهایش را متنوع کند چرا که آمریکایی‌ها هم به دنبال کاهش وابستگی به نفت خاورمیانه هستند.

■ آقای یارجانی، به نظر جنابعالی قیمت ۴۵ تا ۵۵ دلار برای هر بشکه نفت می‌تواند قیمت باثباتی برای اوپک باشد؟

بله. این امیدواری هست چنانچه قیمت‌ها در این محدوده باشد هم بتواند سهم نفت را در سبد مصرف انرژی دنیا حفظ کند و هم باعث جذب سرمایه‌گذاری ما در بالادستی و پایین‌دستی شود.

■ پس محدوده قیمتی ۴۵ تا ۵۵ دلار می‌تواند ثبات بازار مدنظر اوپک را تامین کند؟

بله. می‌تواند ثبات را تامین کند.

■ آقای یارجانی، درخصوص اجلاس پایان هفته اوپک در کاراکاس اتفاقات جالبی افتاده است. وزرای نفت عراق و کویت هر یک به دلیلی اعلام کرده‌اند که در آن جلسه شرکت نمی‌کنند. وزیر نفت ونزوئلا هم که خواستار کاهش تولید اوپک شده است. از طرفی فشار بر اوپک برای افزایش تولید نفت به دلیل بالا بودن قیمت‌ها زیاد است. به لحاظ کارشناسی چه تصمیمی به صلاح اوپک است؟

با توجه به افزایش ذخایر تجاری دنیا و با عنایت به نزدیکی فصل تابستان که به‌طور سنتی تقاضا برای نفت را کاهش می‌دهد و قبول نقل قول وزیر انرژی آمریکا در دوحه که اعلام کرد اوپک هر آنچه توانسته انجام داده است به‌نظر می‌آید انتظاری برای افزایش سقف تولید اوپک نیست. ممکن است پیشنهاد شود با توجه به حجم ذخایر دنیا کشورها به سهمیه‌های تعیین شده برگردند. البته این مسئله هم با توجه به نفت ۷۰ دلاری چندان ساده نیست. اوپک با این حقیقت روبه‌رو است که هم ذخایر در حال افزایش هستند و هم قیمت‌ها. زمانی این دو پارامتر رابطه معکوس داشتند.

■ این تغییر رابطه را چطور تفسیر می‌کنید؟

نشان می‌دهد که افزایش قیمت نفت به دلیل کمبود عرضه فیزیکی نفت نیست. بلکه به دلیل فعالیت بازارهای کاغذی و دلال‌بازی است. آنها مثلاً ناآرامی‌های قومی در نیجریه و مسائل ایران را بزرگنمایی می‌کنند تا در شرایط عدم ثبات سود کلان ببرند. ممکن است قیمت‌های فعلی نفت حباب باشد.

■ بنابراین افزایش تولیدی در کاراکاس نخواهیم دید؟

خیلی بعید می‌دانم.

■ کاهش تولید چطور؟

برخی کشورها نظیر ونزوئلا طرفدار کاهش هستند اما تجربه اوپک در این چند سال نشان داده که تصمیمات در نشست وزرا گرفته می‌شود. گرچه قیمت‌های بالا اجازه کاهش سقف تولید اوپک را نمی‌دهد اما به هر حال ممکن است وزرا از بالا رفتن ذخایر نگران باشند.

■ افزایش ذخایر نفت احتمال سقوط جدی قیمت‌ها را در ۲، ۳ سال آینده و با فروکش کردن بحران‌های بین‌المللی افزایش داده است. تحلیلی از این وضعیت دارید؟

چنانچه بحران‌های موجود به خوشی تمام شود و کاهش ۴۰۰ تا ۴۵۰ هزار بشکه‌ای نیجریه هم برگردد می‌تواند مسئله جدی گریبانگیر قیمت‌ها شود. تنها اتفاقی که ممکن است از سقوط قیمت‌ها بکاهد این است که پیش‌بینی‌ها برای افزایش تقاضای نفت عملی شود. یعنی اقتصاد دنیا به‌خصوص در کشورهای در حال توسعه بتواند به رشد خودش ادامه دهد و ۱/۵ میلیون بشکه رشد تقاضای نفت برای سال‌های آتی حفظ شود. اما اگر این عوامل کنار روند خیلی‌ها معتقدند به قیمت‌های حدود ۵۰ دلاری خواهیم رسید.

■ با توجه به شرایط بازار از چه تاریخی ممکن است به قیمت‌های ۵۰ دلاری برسیم؟

کسانی که در بازار نفت تجربه دارند سعی می‌کنند درباره قیمت نفت پیش‌بینی نکنند. نظر عمومی می‌گوید اگر مسئله هسته‌ای ایران و مسئله امنیت در عراق حل شود و تولید نیجریه هم به حالت عادی برگردد با توجه به احتمال کاهش رشد اقتصادی دنیا در سال آینده طبیعی است که قیمت نفت در سال ۲۰۰۷ کاهش خواهد داشت. اما اگر اقتصاد دنیا همچنان رو به رشد باشد ممکن است قیمت‌ها با سقوط مواجه نشود. با همه این اوصاف پیش‌بینی می‌شود سطح قیمت‌ها در سال ۲۰۰۷ پایین‌تر از امسال خواهد بود.

■ اگر این شروط محقق شود در ۲۰۰۷ چند دلار قیمت نفت سقوط خواهد کرد؟

برخی معتقدند بین ۱۰ تا ۱۵ دلار پایین‌تر خواهد آمد.

■ از وضعیت بازار که فاصله بگیریم مسئله تعیین دبیرکل به معضل پیچیده اوپک تبدیل شده است. آیا امکان مصالحه در این موضوع وجود دارد؟ آیا ممکن است ایران به خاطر برخی امتیازات دیگر از حقش در دبیرکلی بگذرد؟

دبیرکلی اوپک مسئله ریشه‌داری است. برخی کشورها وقتی به اساسنامه اوپک مراجعه می‌کنند فکر می‌کنند که در این زمینه حق دارند. ایران هم با توجه به زمینه تاریخی معتقد است حق داشتن دبیرکلی اوپک را دارد. ما فقط یک بار در آغاز تاسیس اوپک دبیرکلی را در اختیار داشتیم و پس از اینکه یک‌بار همه کشورها بر این مسند نشستند ایران دیگر نتوانست به خاطر جنگ تحمیلی به حقش برسد. بعد از آن با توجه به اشاره اساسنامه به توانمندی و کیفیت اشخاص برای تصدی دبیرکلی، آقایان سبروتو (اندونزی)، لقمان (نیجریه) و رودریگز (ونزوئلا) هر کدام دبیرکلی اوپک را از آن خود کردند.

■ آیا ایران راهکاری برای حل مشکل دبیرکلی ارائه خواهد کرد؟

ما راهکارهای مختلفی را در جلسات ارائه کرده‌ایم. اما چون در این مورد خاص هم باید اجماع حاصل شود اگر یک کشور هم مخالفت کند راهکاری تصویب نمی‌شود.

■ اجازه بدهید بدون تعارف به عدم تمایل عربستان به دبیرکلی ایران در اوپک اشاره کنیم. حالا ممکن است دلایل خودش را داشته باشد. نظیر اینکه کاندیدای ایران نمی‌تواند با مقامات بزرگترین کشور مصرف‌کننده دنیا مذاکره کند.

البته بحث‌های داخل اوپک عموماً بحث‌های سیاسی نیست. رابطه وزرا به گونه‌ای نیست که چنین بحث‌هایی در اوپک مطرح شود. ما هم نمی‌توانیم رسماً بگوییم که عربستان درباره دبیرکلی ایران این گونه فکر می‌کند. یک مسئله را هم فراموش نکنید. دبیرکلی اوپک خیلی هم در تصمیم‌سازی اوپک مهم نیست.

■ کاندیدای ایران همان نفر قبلی (نژادحسینیان) است؟

بنده تغییری مشاهده نکرده‌ام.

■ آیا ممکن است در اجلاس کاراکاس درباره دبیرکلی بحث شود؟

در همه جلسات این دستورجلسه وجود دارد اما وقتی از قبل روی این موضوع توافقی نشده بحثی هم نمی‌شود. فعلاً رئیس کنفرانس به‌عنوان دبیرکل دبیرخانه را اداره می‌کند.

خلاصه گفتگو

۱- محدوده قیمتی ۴۵ تا ۵۵ دلار می‌تواند ثبات بازار مدنظر اوپک را تامین کند.

۲- چنانچه بحران‌های موجود به خوشی تمام شود و کاهش ۴۰۰ تا ۴۵۰ هزار بشکه‌ای نیجریه هم برگردد می‌تواند مسئله جدی گریبانگیر قیمت‌ها شود. تنها اتفاقی که ممکن است از سقوط قیمت‌ها بکاهد این است که پیش‌بینی‌ها برای افزایش تقاضای نفت عملی شود.

۳- برخی معتقدند قیمت نفت بین ۱۰ تا ۱۵ دلار پایین‌تر خواهد آمد.

۴- گرچه قیمت‌های بالا اجازه کاهش سقف تولید اوپک را نمی‌دهد اما به هر حال ممکن است وزرا از بالا رفتن ذخایر نگران باشند.

۵- بازار آمریکا برای کشورهایی که امکان صادرات دارند بازار مهمی است چون بزرگترین مصرف‌کننده دنیا است.

بخش اول

خبرها

رتبه اول دولت ایران در دخالت اقتصادی

مهر: بنیاد تحقیقاتی هریتیج اعلام کرد: دولت ایران طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶ بالاترین سطح مداخله در اقتصاد را در میان نزدی